آصف بهاند

۲۰۲۴/۰۹/۱۳

ډنمارک ته د استاد سعدالدين شپون د راتگ کیسه

او د هانس

«د امپراتور نوې جامې»

(د شپون صاحب اووم تلین)

دویمه‌برخه

د نجات پرښته:

یوه ورځ د پېښور په غرمو کې په کټ پروت وم او په چاورۍ مې د ځانه مچان شړل چې چا ور وټکاوه. زوی مې ورغی او وارخطا بېرته راغی، ویل یې یو سور ږیری شین سترگی په انگریزي ستا نوم یادوي. دا وخت نو زما بچیانو په سکول کې یو څه انگریزي یاده کړې وه. ما وویل، ښځینه و ته وایه چې یوې خوا ته شي، بس رایې وله، چې راغی نو گورم چې زوړ یار ډنمارکی کلاوس فردیناند دی. کټ ته مې ودرید او زما د حال پوښتنه یې وکړه. ما ویل ته خو کښېنه زوروره. پس له چایو او ډوډۍ مې وپوښته، چې څنگه راپیښ شوی یې؟ هغه وویل چې زما اکاخیل کوچیان همدلته چېرته پراته دي، د هغو احوال اخستلو د پاره راغلم او هم مې په کونړ کې د یوې پروژې د پاره بودجه راوړې، چې هغه سررشته کړم. خپله کیسه یې راته تیره کړه، چې د کوچیانو د مشر کاکا زوی سرور خان د لوگر د ازرې نه د چا په لاس احوال را استولی چې که په پېښور راپیښ شوې، یو ځلې زموږ کیږدیو ته هم سر راښکاره کړه.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

کلاوس ویل چې په ډینز هوټل کې مې اړولي، ستا پته مې د مجروح نه واخیسته، راغلم چې دواړه سرور خان ته ورشو، نو اوس ګورم چې ته پروت یې، څه خبره ده؟

ما ورته د کاکړو د خان کیسه چې دواړو تل یادوله تکرار کړه، چې چا ترې پوښتنه کړې وه، چې څه ناروغي لرې؟ هغه ویلي وو: «چې درو عزیزانو ګوته پرې کېښوده» دواړه وخندل. بیا مې د پرې شوې ګوتې کیسه ورته وکړه او ومې ویل، چې سرور خان ته خو به که نور نه وي، په لګړه درسره لاړ شم.

په بله ورځ کلاوس د ډنز نه راغی، موټر یې راوستی و. په لګړه وروختم او لاړو. په پوښتنو مو د کوچیانو کمپ صحیح کړ. د کچه کړی د یوې غونډۍ پورې لس دولس کیږدۍ لګې وې.

هلاله، شوه، لکه چې ټولو د دیرشو کالو یار، کلاوس پېژانده. چا د سرور خان کیږدۍ ته بوتلو، سرور خان هم زما په شان ناسازه وو، لګړه یې لګوله بهر راووت او د کلاوس سره تر غاړې ووت. بیا نو تر ماښامه مرکې، ټوکې ټکالي او د پخوا وختونو کیسې وې. د سرور خان یوه خبره مې هر، هر ځای کړې او هیڅ به مې هېره نه شي چې کلاوس ورته وویل، ته خو اوس په حزب اسلامي کې یې، اتلس کسه مو قرباني ورکړي، نو که روسان ووتل او قدرت ستاسو شو نو باید چې غټ منصب درکړي، د کوچیانورئیس به شې که څنګه؟

سرور خان په خندا وویل کلاوشه (هغوی به کلاوس ته کلاوش ویل) ماموریت ګناه ده ځکه چې په هغې کې رشوت، حق تلفي او خنایت (خیانت) خامخا راځي، دا کار نه کوم، چې جهاد ختم شو نو په ازره کې د یوې غونډۍ پورې کیږدۍ لګوم، یو تره خولی سپی به رانه تاو راتاو کیږي، یو څو میږې به مې شپاله کې بغیږي، په بیغمه زړه به د اوس په شان خیل قاچاق کوم!

کلاوس د ورځې د غیر حکومتي موسسو یا انجیوګانو سره بوخت و، شپه یې په ما راوړه. یو ماښام یې راته وویل، چې راځه د ډنمارک د خیریه مؤسسې رئیس شه، چې هم دې ګوزاره وشي او هم پام پرې غلط کړې. ما وویل د هغې په ځای ولي د سرور خان سره قاچاق نه کوم؟ زه د دوو خرو وربشې سره بیلولی نه شم، نه مې رشوت اخیستی او نه مې ورکړی دی. اوس مې د تنظیمونو او کونریانو په بلا مه اخته کوه. څو ورځې ورک و، لکه چې څوک افغان یې ورته پیدا کړی و، یا به یې د پخوا نه په نظر کې وو.

یو سهار د خدای پاماني د پاره راغی. پس د سباناري یې وویل، ولې نه راځې چې د کوپن هاګن پوهنتون کې د کلتوري انتروپولوژی په څانګه کې څېړنه او تدریس وکړې. هم به درته تبدیل هوا (د ځای بدلون) شي، پام به دې په بله شي او هم به ستا نه یو څه ګټه واخلو. ما وویل ماشومان به څنګه شي؟ هغه وویل ته یو ځلې راشه، که دې کار خوښ شو، هغوی به راوغواړو.

کلاوس لاړ او یوه میاشت پس یې یو موقتي پاسپورت او یو ټکټ راواستاوه. بس لاړم. دوه میاشتې پس بېرته پېښور ته ستون شوم او د میرمنې سره مې مشوره وکړه، هغې وویل بې هغې هم مهاجر یو، نه مو پېښور خپل وطن دی، د بابا کور به مو وي خو اوس رانه پردی دی او نه د دنیا بل ځای، بس ستا خوښه.

هم مې زړه کیده هم ساړه. د پېښور نه که نور څه نه و د وطن بوی خو راته، خو چې به مې د تنظیمونو ناخوالې په زړه کړې، نو وبه بوګنیدم. د مجروح خبره راته نیغه، نیغه کیده چې «موږ په دې چاپیریال کې ډیناساران یو، نه تیرې داړې لرو نه ځغاسته کولای شو، پینې مو نرۍ دي، جوڅه مو ستره، نو ډیر ژر به له منځه لاړ شو»

د ډنمارک یو پخوانی لیکوال هانس کریستین اندرسن په درسته نړۍ کې په دې شهرت لري، چې د ماشومانو د پاره یې د دیوانو او ښاپیریو کیسې لیکلې. یوه ډېره خوندوره کیسه یې «د باچا نوې جامې» نومیږي...»

(شپون سعدالدین، و، نه و، یو شپون و، دانش خپرندویه ټولنه، ۱۳۸۴ل ـ ۲۰۰۵م کالونه، ۲۱۰ ــ ۲۱۵ مخونه)

شپون صاحب د هانس دا کیسه په لنډ ډول، خو په خپل انداز سره لیکلې ده، ما آصف بهاند همدا کیسه څوکاله مخکې د «د امپراتور نوې جامې» (Kejserens nye Klæder) ترسرلیک لاندې ژباړلې ده چې د دې مقالې په پای کې به یې د موضوع د جالبوالي لەپاره بشپړ متن راواخلم.

شپون صاحب تر همدې کیسې وروسته خپل بحث داسې غځوي:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

«نو دغه لیکوال هانس کریستین اندرسن په ډنمارک او درستي نړۍ کې مشهور شو، چې مړ کېده نو د کوپنهاګن د ښار په منځ کې یې یوه بنګله وه چې هغه یې حکومت ته ورکړه او ورسره یې دا وصیت وکړ، چې هغه به په نوبت هرکال یوه وتلي لیکوال ته ورکوي. حکومت د دې ماڼۍ سمبالول د ډنمارک مرکزي بانک ته وسپاره. زه خو نه لیکوال وم، نه وتلی، خو هغه ماشوم ضرور وم، چې د خلکو بربنډتیا مې رسوا کوله. په کابل، پېښور او حتی په امریکا کې مې هم همدا کار کړی دی، نو نه پوهېږم وړ یې وم که نه، یا به یې زما د ماشومتیا کم عقلی ته کتلي وي، خو همدا کور زما په برخه شو. د بانک نه مې پوښتنه وکړه، چې څه لوښي او دیګونه مې چې د پېښور نه د ځانه سره راوړي، نو نور به همدلته واخلم که څنګه؟ بانک راته وویل چې د کاچوغي نه نیولې، د تشناب تر کاغذه پورې هرڅه شته دي، بس راشئ په کې واړوئ. راډیو، تلویژیون، د کوټو ترمنځ تلفونونه، لوښي، حتی تر سابون پورې هرڅه په کې و.

ماشومان هک پک پاتې شول او مېرمنې مې ویل چې اوس نو زما د پخلي ننداره کوه. کال مې هماغلته تېر کړ، یو مشکل چې و هغه د ژبې وو. ډنمارکي زما د پاره مشکله وه او هسې هم ما د ډېر وخت پاتې کېدو پاتې کېدو اراده نه لرله او د مجروح د ملنډو سره سره مې بېرته تګ ته پخه ایښې وه.

ما ویل لکه دا اوس چې وایم، چې یوځلې ماشومان خوندي کړم، بیا نو بېرته عزیزانو ته ورستنېږم. په ډنمارک کې یوځلې ډاکټر صمد حامد هم راغی، څو شپې مې د ده د فضیلت نه برخه یوړه. حتی د کوپنهاګن د پوهنتون استادانو او کلاوس هم د حامد د پوهې او درایت ستاینه کوله.

په دې وخت نو په سویډن کې واک د سوشال ډموکراتانو و، اولافپالې – اولاف پالمې (اولوف پَلمهِ) صدراعظم و. نه پوهېږم ولې او څنګه د ده حکومت وروبللم او پارلمان کې مې د افغانستان د داعیې بیان ورکړ...

د ۱۹۸۲ په آخري شپو کې یوه ورځ د امریکا نه تلفون راغی او بلنه راکړ شوه، چې د امریکا غږ پښتو خپرونه شروع کېږي، تا ته ضرورت دی، بیا مې مېرمنې سره مشوره وکړه. هغې وویل مونږ ته ډنمارک او امریکا یوشی دی، چې په کومه مو بیایې خوښه ستا ده. ماشومانو ټولو په امریکا رایه ورکړه، ویل یې چې ډنمارکي سخته ژبه ده، بل چېرته په درد نه خوري...»

(شپون سعدالدین، و، نه و، یو شپون و، دانش خپرندویه ټولنه، ۱۳۸۴ل ـ ۲۰۰۵م کالونه، ۲۱۵ ـ ۲۲۰ مخونه)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ